

Ödestro besannas

Enligt kinesisk folketro står hälsan under astrologiskt inflytande, och födelseåret spelar en stor roll. Hjärtssjukdomar anses vara särskilt farliga för dem som är födda under ett "eldår" (år som slutar på någon av siffrorna 6 eller 7 i västerländsk tideräkning), cancer drabbar särskilt dem som är födda under ett "jordår", lungsjukdomar dem som är födda under ett "metallår", etc.

Den amerikanske sociologen David Phillips har jämfört dödligheten i olika sjukdomar hos personer i Kalifornien med kinesisk och europeisk härkomst. Han fann att folktron fungerade som självuppfyllande profetior. Sjuka kineser vars födelseår gav dem en dålig "prognos" för sjukdomen dog i genomsnitt tidigare än landsmän med "bättre" födelseår för sjukdomen. Skillnaden var för vissa sjukdomar mycket stor. Traditionsbundna kinesiska kvinnor med luftvägssjukdomar som astma, bronkit och emfysem dog i genomsnitt åtta år tidigare om de var födda ett metallår än om de var födda under något annat år.

Självfallet fanns ingen sådan skillnad inte för kontrollgruppen, som bestod av människor av europeisk härkomst. Resultaten tyder alltså på att negativa profetior försämrar prognosen vid allvarliga sjukdomar, av allt att döma huvudsakligen genom psykosomatiska mekanismer.

(Lancet 6/11 1993, enligt referat i SvD 14/11 1993)

SOH

Efedrinpreparat stoppas

I slutet av september stoppade livsmedelsverket alla icke receptbelagda preparat som innehåller efedrin. Efedrin har bl a uppiggande effekt, och har kommit att användas som dopingpreparat.

Eftersom det finns en kinesisk medicinalväxt (Ma Huang) som innehåller efedrin har ämnet gått att köpa som

naturmedel. Sådana medel har under en tid sålts både i hälsokostbutiker och på gym.

Livsmedelsverket motiverade sitt beslut med att efedrin är vanebildande och har allvarliga biverkningar.

Expressen intervjuade en 13-åring i Göteborg som tillhörde ett gäng som använde efedrinpreparat från hälsokostaffärer när de inte fick tag i sprit eller andra droger. "Det har lika bra effekt som de andra droger vi använder", berättade han. Han och hans kamrater tog hela förpackningar på en gång för att få tillräcklig effekt. Vid dessa doser finns risk för livshotande komplikationer, bl a njursvikt.

(GP och Expressen 30/9 1993)

SOH

Kall fusion

Påsen 1989 trädde två amerikanska kemister fram inför världspresen och påstod att de hade funnit en fantastisk ny energikälla: fusion vid vanlig rumstemperatur. Detta väckte ett enormt uppseende, men fortfarande finns inga bevis för att kall fusion kan fås att fungera.

Svenska fysikersamfundets årsbok *Kosmos* för år 1993 innehåller en artikel av Klas Malmqvist som summerar forskningsläget om kall fusion. Malmqvist redovisar de märkliga skeendena kring experimenten med kall fusion. Han förklarar också de vetenskapliga skälen till att fysiker i allmänhet är skeptiska till fenomenet.

SOH

